

<http://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-1-06>
УДК [330.165:338.2]:351.330

Лі Пань,

аспірант кафедри теорії та практики управління
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
просп. Берестейський (Перемоги), 37, м. Київ, 03056, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8520-0842>
e-mail: 504564464@qq.com

Іваницька Ольга Миколаївна,

д. держ. упр., професор кафедри теорії та практики управління,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
просп. Берестейський (Перемоги), 37, м. Київ, 03056, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5505-8849>
e-mail: omivanytska@gmail.com

ПРАВОВА ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Анотація. Дане дослідження спрямоване на аналіз системи управління забезпеченням економічної безпеки у Китайській Народній Республіці (КНР). Мета підготовки публікації – визначити еволюцію правової основи формування системи забезпечення економічної безпеки Китаю, а також наукових зусиль у цій області. Розкрито ключові підходи китайських вчених до розуміння економічної безпеки, відображено розкриття різних аспектів національної та економічної безпеки в Конституції КНР та численних нормативно-правових актах.

Методологія підготовки статті ґрунтується на використанні методів аналізу та синтезу, ретроспективного аналізу, моделювання, правового аналізу, індукції та дедукції.

Наукова новизна статті полягає в обґрунтуванні критеріїв дослідження зміни парадигми забезпечення економічної безпеки як частини національної безпеки КНР і на цій основі виділення чотирьох етапів розвитку інституціональної основи забезпечення економічної безпеки в китайській державі.

У роботі докладно аналізуються концепції та ідеї досягнення економічної безпеки, які склалися в науковому співтоваристві Китаю. Досліджуються тенденції зміни державної політики щодо національної безпеки та розвитку суспільних відносин в контексті посилення значення економічної безпеки. Автори також досліджують загальну систему економічної безпеки, аналізують її складові та механізми взаємодії між ними. Наголошено на переході від традиційної концепції національної безпеки, яка переважно спирається на військову сферу, до нової парадигми з акцентом на забезпечення економічної стабільності країни.

© Лі Пань, Іваницька О. М., 2024

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

Представлено систему нормативно-правових актів Китаю, що врегульовують діяльність, що пов'язана з національною економічною безпекою. Особлива увага приділяється можливості порівняння результатів цього дослідження з іншими схожими дослідженнями з метою розробки більш чітких орієнтирів для теоретичних досліджень і практичної діяльності в галузі національної економічної безпеки. З методологічної точки зору стаття використовує діалектичний підхід, який поєднує теоретичні методи дослідження з різних наук (історії, правового аналізу) для забезпечення глибини та широти аналізу. В результаті дослідження було зроблено висновок, що посилення адміністративної та правової підтримки дій із забезпечення економічної безпеки сприятиме посиленню позицій Китаю як всередині держави, так і на міжнародному рівні. Для України підхід, прийнятий урядом КНР, допоможе уточнити деякі теоретичні концепції та аспекти практичної діяльності щодо забезпечення економічної безпеки, надаючи настанови для управління державою у вирішенні загальних проблем, пов'язаних з забезпеченням національної безпеки.

Ключові слова: національна безпека, економічна безпека, державне управління, економіка Китаю, економічна політика, міжнародні відносини.

Як цитувати: Лі Пань, Іваницька О. М. Правова основа забезпечення економічної безпеки в Китайській Народній Республіці. *Теорія та практика державного управління*. 2024. Вип. 1 (78). С. 100–117. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-1-06>

Постановка проблеми. Дослідження з питань забезпечення економічної безпеки викликають значний науковий інтерес урядів багатьох країнах світу. Завершення «холодної війни» стимулювало дослідників міжнародних відносин у США та інших західних країнах переглянути традиційне розуміння безпеки, включаючи економічні аспекти проблематики [1–4]. У певний період військової загрози відійшли на другий план, тоді як нові економічні загрози набули важливості та впливу на стан безпеки країни, відкриваючи для академічної та політичної спільноти нові напрямки досліджень. Глобальне політичне мислення зазнало змін, що призвело до переходу від традиційного розуміння національної безпеки та виключної уваги до нарощування військової потужності в науковій сфері до охоплення інших аспектів, які раніше ігнорувалися [5]. З огляду на розвиток процесів глобалізації та постійні зміни економічної системи як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні, середовище для забезпечення економічної безпеки Китаю стає все складнішим, характеризується зростанням кількості непередбачуваних, невизначених та нестабільних факторів ризику.

Аналіз політики Китаю в контексті економічної безпеки став актуальним у 1990-ті роки. До середини 1990-х років чітко розмежовувалася сфера проведення економічних реформ і зростання, що було пріоритетом реалізації внутрішньої політики Китаю, і сфера забезпечення національної безпеки, політика якої була спрямована на захист територіальної цілісності та протидію зовнішнім загрозам. Однак визнання важливості управління нестабільністю, що спричинена економічним зростанням, почало привертати із середини 1990-х років дедалі більшу увагу, як концептуально, так і у цілях і механізмах запровадження

[6]. У 1994 році Китайська академія соціальних наук опублікувала монографію «Небезпеки, що стоять перед економікою Китаю – про національну економічну безпеку» [7], що стало першою в країні монографією, присвяченою систематичному вивченню питань національної економічної безпеки. У роботі підкреслюється, що «національна економічна безпека – це стан, за якого підтримується нормальне функціонування національної економіки, а остання не зазнає втручання, погроз або руйнувань з боку внутрішнього та зовнішнього середовища».

Після початку фінансової кризи в Південно-Східній Азії в 1997 р. увага до економічної безпеки привернула ще більшу увагу як з боку китайського уряду, так і академічної спільноти. Чжан Ювень [8] виокремлює основну мету національної економічної безпеки: ефективне запобігання короткостроковим потрясінням, що можуть призвести до серйозних економічних коливань, та уникнення раптових і значних втрат національного багатства. Він наголошує на необхідності всебічного аналізу стійкості економічної системи країни, її здатності впоратися з ризиками та стратегії протидії зовнішнім потрясінням. Zhao Yuchuan [9] представив кількісну систему показників для моніторингу та забезпечення економічної безпеки в країні, структура якої включає фінансову, ринкову, промислову безпеку, соціальну стабільність, паритетні міжнародні відносини та інші аспекти. На основі обговорення теорії та методів запобігання кризовим подіям у царині національної економічної безпеки, група китайських учених Nie Fuqiang, Zhang Hanlin, Gu Haibin та ін. [10-12] провели спеціальні дослідження більш ніж у десяти галузях, що мають прямий вплив на національну економічну безпеку, таких як продовольча безпека, зайнятість, фінансова безпека, ринкова безпека, енергетичні ресурси та екологічна безпека, культурна безпека, інформаційна безпека та безпека людського капіталу і технологій. Встановлення орієнтирів і поліпшення системи попередження про небезпеку, а також розроблення політики національної економічної безпеки мають велике стратегічне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На ранньому етапі дослідження проблеми забезпечення національної економічної безпеки КНР проводилися та обговорювалися в наукових працях учених Zhang Youwen, Lei Jiachao, Wang Ziwei, Ye Weuping, Yu Genqian, Chen Shouli, Xie Hongli, Li Jinhua, Zhang Shiquan, Fan Aijun et al. [13-22]. Автори з різних позицій розглядали концепцію економічної безпеки, виокремлювали сфери економіки, які вважалися найбільш важливими та вразливими з точки зору національної безпеки, а також відповідні показники. Як зазначено в роботі Zha Daojiong [23], поняття «безпеки» з позицій західних вчених, є неоднозначним, зокрема для Китаю, і що складно оцінити параметри економічної безпеки Китаю. У зв'язку з цим автор для визначення економічної безпеки КНР використовує метод Болдуїна [24], відповідаючи на питання: «для кого», «для яких цінностей», «від яких загроз» і «який інструмент застосовувати».

Останніми роками в Китаї дослідниками проведено більш фокусовані комплексні дослідження, які розглядають систему національної економічної безпеки та її окремі підсистеми, до яких входять як енергетична безпека [25-28], продовольча безпека [29, 30], фінансова безпека [31, 32], так і інтегровані підсистеми,

що утворюються в результаті взаємодії однієї підсистеми з іншими: фінансова і продовольча безпека [33], фінансова та енергетична безпека [34, 35], енергетична і продовольча безпека [36, 37, 34], фінансова, енергетична і продовольча безпека [38], а також технологічна безпека як фундамент для забезпечення решти підсистем [39-41], яка вважається ключовою сполучною ланкою для забезпечення нормального функціонування системи національної економічної безпеки. Групою авторів [42-45] з погляду технологічного забезпечення було розглянуто питання економічної небезпеки, що може бути спричинено зовнішньою залежністю країни від ключових технологій, нівелюванням або послабленням технічних переваг, неконкурентоспроможність нових технологій, а також незрілістю технологій або неправильним їх застосуванням у конкретній країні.

Поміж досліджень щодо економічної безпеки в Китаї, проведених китайськими вченими та дослідниками, варто відзначити, що, крім зазначених, у схему підсистем економічної безпеки доцільно включити й інші підсистеми, такі як промислова, інформаційна безпека тощо. Також варто відзначити суб'єктивний характер дослідження питання економічної безпеки, що означає, що кожен сприймає проблеми та загрози безпеки по-своєму. Очевидним є, що кожна країна стикається з різними ситуаціями та власним уявленням про проблему. У кожній країні економічна безпека сприймається по-різному, що призводить до розробки різних законів, адміністративних норм, а також стратегічних документів, які регулюють діяльність, пов'язану з економічною безпекою країни. Отже, на основі аналізу наукових робіт з економічної безпеки в Китаї можна дійти до висновку, що потребують поглибленого дослідження китайська правова система та засади реалізації державної економічної політики та стратегій економічної безпеки.

Мета підготовки публікації – визначити еволюцію правової основи формування системи забезпечення економічної безпеки Китаю, а також наукових зусиль у цій області, зокрема розкрити ключові підходи китайських вчених до розуміння економічної безпеки, різні аспекти національної та економічної безпеки та їх відображення в Конституції КНР та численних нормативно-правових актах.

Методологія підготовки статті ґрунтується на використанні методів аналізу та синтезу, ретроспективного аналізу, моделювання, правового аналізу, індукції та дедукції.

Виклад основного матеріалу та результати дослідження. У контексті зростаючої важливості питань національної економічної безпеки нормативно-правова система держави виступає важливою складовою національної системи забезпечення економічної безпеки, створення механізмів раннього попередження економічних загроз. Збір інформації, у тому числі зворотної, врахування думок та пропозицій від вчених, а також відповідних органів та інституцій, сприяє удосконаленню політики в цій сфері.

Зауважимо, що китайські вчені сформуvalи науковий дискурс щодо основоположних засад забезпечення економічної безпеки. Одним із напрямів досліджень китайських вчених у контексті забезпечення національної безпеки є встановлення зв'язку між глобалізацією та економічною безпекою. Зокрема, Bai Shi [46] у

своєму дослідженні виокремлює низку зовнішніх чинників, значимих для аналізу економічної безпеки, зокрема членство у Світовій організації торгівлі, контроль надходження прямих іноземних інвестицій і міжнародний розподіл праці.

Wu Jiong [47-49] висловлює думку про необхідність розроблення низки законів, зокрема закону про національну економічну безпеку, який сприятиме процедурному вирішенню та запобіганню проблем економічної безпеки, забезпечуючи важливий захисний бар'єр для економічного розвитку країни. Також вчений пропонує врахувати необхідність прийняття закону про стимулювання високих технологій та забезпечення промислової безпеки, закони про контроль за податковою та за фінансовою безпекою. Як вважає науковець, розробка та впровадження антимонопольного законодавства є ключовими правовими заходами для захисту внутрішнього ринку.

Іншим напрямом є формування стратегічного підходу до національної економічної безпеки. Chen Bin та ін. [50] відзначають, що уряди багатьох країн давно інтегрували розділи з національної економічної стратегії у національні стратегії та розробили відповідні національні плани із забезпечення економічної безпеки. Водночас, як відзначають автори, як наукові праці, так і практичні дії уряду Китаю в цій галузі є недостатньо ефективними.

Gu Haibin та ін. [51] за допомогою історичного аналізу еволюції впровадження стратегії економічної безпеки у США показують, що економічна безпека тісно пов'язана з національною безпекою, і в процесі забезпечення останньої широко застосовуються політичні, дипломатичні, культурні та економічні інструменти.

У своїх роботах китайські вчені звертають увагу на стратегії національної економічної безпеки в Японії [52, 53] та їх зміну відповідно до завдань середовища. У статті, опублікованій у 2002 році [52], було виділено 3 особливих плани і завдання в стратегії економічної безпеки Японії, які мають значення для Китаю, а саме: підготовка національних наукових і технічних кадрів для впровадження передових іноземних технологій; розширення доступу до використання іноземних ресурсів і збільшення присутності на міжнародних ринках; розроблення політики підтримки окремих промислових секторів, які розглядаються як пріоритетні для залучення інвестицій. За 20 років, у 2022 році, Zhu Haiyan, з урахуванням ухвалення в Японії нового закону про забезпечення економічної безпеки, позначає мету його розроблення як полегшення процесу вирішення дилеми безпеки та економічної залежності країни, досягнення вигідного статусу перед настанням міжнародних змін в аспекті підтримання "міжнародного порядку", на який Японія спирається в структурі розподілу міжнародних сил, а також стримування зростання впливу Китаю [53].

Низка науковців також розглянули стратегії економічної безпеки в країнах Європи, зокрема Великої Британії та Європейського союзу, в контексті їх врахування в політиці КНР [54, 55]. Основний наголос автори ставили на важливості створення системи правого регулювання економічної безпеки, орієнтуючись на досвід Великої Британії, а також формування стратегій оцінювання ризиків економічної безпеки і врахування реакцій на такі ризики ключових економічних секторів і галузей.

Проаналізуємо становлення системи правового регулювання та інституційної структури забезпечення економічної безпеки в Китаї. Перш за все, варто виділити основні етапи формування та зміни концепції забезпечення національної та економічної безпеки Китаю, виходячи з врахування міжнародної обстановки, структури витрат та прийняття важливих програмних рішень. У політиці держави помітним було бажання дотримуватися балансу інтересів та принципу раціонального розподілу державного бюджету між видатками на національну безпеку, зокрема, військові потреби, та фінансовою підтримкою економічного розвитку. Усвідомлення ступеню міжнародної безпеки давало можливість перерозподіляти кошти на користь економіки та посилення позицій Китаю в системі міжнародних економічних відносин.

Перший етап охопив період кінця 1970-х років, коли в КНР відбулася значна зміна у поглядах китайських лідерів на питання національної безпеки. Цей етап відзначався одночасним існуванням різних позицій владних структур: прихильники реформи враховували реальну економічну та політичну ситуацію у країні та ратували за більшу відкритість економіки, тоді як сильні консервативні сили наголошували на збереженні планової економіки та строгому дотриманні комуністичного курсу. Ці розбіжності не дозволили розробити нові економічні стратегії із зміною загального уявлення про національну безпеку. Прихильники реформи не змогли на початку цього періоду переконати уряд у необхідності забезпечення економічної безпеки шляхом участі в світовій економіці та розвитку політики співпраці з іншими країнами, що розглядалося як важливий елемент національної безпеки. У зв'язку з цим розпочатий процес економічної лібералізації, який включав і поступове розширення застосування ринкових механізмів в економіці, повільно протікав протягом понад десять років.

До другого етапу зміни концепції національної та економічної безпеки слід віднести середину 1980-х років, коли розпочалися процеси роззброєння Китаю (1985 р.) [56]. Унаслідок цих процесів до 1990 року загальна чисельність складу армії в Китаї скоротилася до 3,2 мільйона осіб, тобто було скорочено 1,04 мільйона осіб [57]. Уряд країни усвідомив, що надмірні військові витрати можуть негативно вплинути на економічний прогрес країни. Введення політики роззброєння дозволило ефективно скоротити військові витрати та звільнити додаткові ресурси для розвитку економіки та соціального прогресу. Таке рішення також було прийнято керівництвом країни на основі аналізу міжнародної ситуації того часу, коли ймовірність виникнення масштабних конфліктів у найближчому майбутньому була дуже низькою.

На основі аналізу політики того часу можна зробити висновок про відхід уряду Китаю від традиційного військового підходу і просування до більш ліберального бачення процесів забезпечення національної безпеки із врахуванням підвищення економічної конкурентоспроможності країни.

Третій етап зміни концепції національної та економічної безпеки пов'язаний із зростанням економічної залежності Китаю від інших країн, особливо в плані надходження іноземних інвестицій та збільшення потреби держави в енергетичних ресурсах. У цей період також відбулись світові економічні

кризи, зокрема «азійська» 1997 року та світова фінансова криза 2008 року, які довели необхідність посилення позицій в економічній сфері, що прямо впливає на національну безпеку країни. В кінці цього етапу було прийнято Закон про національну безпеку [59], ухвалений 1 липня 2015 року.

Останній, четвертий етап, на наш погляд, розпочався з 2015 року і триває дотепер. Знаковими явищами, які значною мірою впливали на політику країни, були пандемія Covid-19 і конфлікти на території України й на Близькому Сході. На цьому етапі питання економічної безпеки набувають особливої актуальності для Китаю. Замість приділення значної уваги можливості військових конфліктів з іншими державами, Китай все частіше стикається з економічними суперечностями, які змушують вчених, політичних експертів та уряду країни приділяти особливу увагу формуванню нової концепції, стратегії та правової основи економічної безпеки з урахуванням наслідків різних економічних криз та глобальних подій.

Зауважимо, що на даний момент в Китаї ще не прийнято профільний системний закон про національну економічну безпеку, а також відсутня стратегія економічної безпеки. Окремі положення, що стосуються економічної безпеки, зустрічаються в кількох законах та постановах уряду, проте в тексті документів відсутнє системне викладення ризиків і проблем, а також розгорнута система механізмів запобігання загрозам та централізованої реакції на порушення національної економічної безпеки. Однак в науковому середовищі, а також серед окремих політиків назріла готовність до розроблення та ухвалення профільного закону щодо регулювання питань економічної безпеки.

Далі в рамках встановленої ієрархії нормативно-правових актів та з урахуванням юридичної сили міжнародних договорів ми розглянемо чинні правові основи для врегулювання питань економічної безпеки в Китаї.

У системі нормативно-правових актів Китаю вищу юридичну силу в соціалістичній правовій системі з китайською специфікою має Конституція Китайської Народної Республіки (далі – Конституція) [58]. Усі закони, постанови та адміністративні рішення повинні формулюватися на основі норм Конституції, із дотриманням основних принципів Конституції і не суперечити Конституції. Згідно з 7-ою статтею 1-го розділу Конституції КНР, керуючою силою в економіці КНР повинен бути державний сектор економіки, який перебуває у загальнодержавній власності. Держава забезпечує консолідацію та розвиток державного сектора економіки. Державна економіка відіграє важливу роль у національному господарстві, контролюючи ключові галузі та сектори, такі як природні ресурси, транспорт, пошта, телекомунікації, фінанси та велике виробництво, які відіграють значну роль у забезпеченні економічної безпеки КНР. Оскільки державна економіка має стратегічне значення, держава приймає різні заходи для її зміцнення та розвитку. Це включає розробку законів, національних планів економічного та соціального розвитку, інвестування в передові технології та обладнання. Крім того, в статті 11-й 1-го розділу Конституції КНР декларується, що «...несуспільний сектор економіки, що включає індивідуальні та приватні господарства, які ведуть діяльність у встановлених законом межах, є важливою складовою соціалістичної ринкової економіки. Держава захищає законні права індивідуальних і приватних

господарств та направляє їх діяльність, здійснює спостереження та контроль по відношенню до індивідуальних та приватних господарств» (розділ I, стаття 11). У 15-й статті розділу 1 визначається: «Держава здійснює соціалістичну ринкову економіку, посилює господарське законодавство, вдосконалює макрорегулювання». Отже, аналізуючи економічну безпеку Китаю, слід враховувати особливості його економічної системи, що відрізняються від інших країн.

Закони КНР розробляють і ухвалюють Всекитайські збори народних представників (ВЗНП) та їх Постійний комітет, що, згідно з Конституцією Китаю, є вищим законодавчим органом у країні (Конституція КНР, розділ III, підрозділ 1). Крім того, Закон КНР про законодавство [68] докладно визначає виключні законодавчі повноваження ВЗНП та її Постійного комітету. ВЗНП формулює та вносить поправки в основні закони, зокрема кримінальні, цивільні та інституційні. Постійний комітет ВЗНП вносить поправки до інших законів, за винятком тих, які повинні бути прийняті самою ВЗНП, у період, коли ВЗНП не працюють. У цей період до законів, прийнятих ВНРК, можуть бути внесені часткові поправки та зміни, але вони не повинні суперечити основним принципам закону. Закони, які ВЗНП та її Постійним комітетом, встановлюють основні правові системи в різних сферах громадського життя, включаючи економічний, політичний, культурний та соціальний розвиток. Вони також є важливим джерелом для розробки адміністративних правил та місцевих нормативних актів. До сфери економічної та національної безпеки КНР включено кілька законів, серед яких основоположним є Закон КНР про національну безпеку [59], ухвалений 1 липня 2015 року на 15-му засіданні Постійного комітету ВЗНП 12-го скликання (далі – Новий Закон).

Новий Закон про національну безпеку КНР надає чіткі визначення таких понять, як національна безпека та загальна концепція національної безпеки. У його основоположних принципах відображено широке тлумачення поняття безпеки, включаючи як традиційні, так і нетрадиційні сфери. Нова концепція національної безпеки спрямована на формування комплексної системи, яка охоплює політичні, внутрішні, військові, економічні, культурні, соціальні, наукові, технологічні, інформаційні, екологічні, ресурсні, ядерні та інші аспекти безпеки. У Законі про національну безпеку КНР, зокрема в статтях 2, 3 і 8 першого розділу («Загальні положення»), а також у статтях з 19 по 22 і з 29 по 34 другого розділу («Завдання забезпечення національної безпеки»), містяться чіткі визначення понять, цілей і завдань національної та економічної безпеки. Термін «державна безпека» визначається як «стан, за якого відсутні небезпеки та втручання внутрішніх і зовнішніх справ, що стосуються державної влади, суверенітету, єдності та територіальної цілісності держави, добробуту народу, стійкого соціально-економічного розвитку країни та інших питань, що є найважливішими державними інтересами, а також здатність держави забезпечити безпечний стан»[59]. Далі, у третьому розділі, наводиться перелік обов'язків щодо забезпечення національної безпеки, а в четвертому – надається детальний опис системи національної безпеки, включаючи загальні положення, збір та аналіз розвідувальної інформації, процедури запобігання ризикам, їх оцінки та раннього попередження, а також антикризового управління та контро-

лю. Розділ 5 описує механізми гарантування національної безпеки, а розділ 6 – обов'язки та права громадян і організацій [59].

Крім того, діють також інші закони в Китаї, які регулюють суспільні відносини та діяльність, пов'язані з економічною безпекою, в окремих секторах і галузях економіки [60]:

1. Закони, що регулюють діяльність суб'єктів економіки: такі як «Закон про підприємства», «Закон про комерційні банки», «Закон про страхування», «Заходи з управління реєстрацією підприємств» та інші відповідні допоміжні закони і постанови.

2. Закони про макроконтроль: такі як «Закон про фінанси», «Закон про бюджет», «Закон про казначейські борги», «Закон про цінні папери», «Закон про народний банк», «Закон про державні закупівлі» та відповідні податкові закони тощо.

3. Закони про регулювання ринку: такі як «Антимонопольний закон», «Закон про боротьбу з недобросовісною конкуренцією», «Закон про якість продукції», «Закон про рекламу», «Закон про захист прав та інтересів споживачів», «Право управління міською нерухомістю», «Зовнішньоторговельне право», «Митне право» тощо.

4. Закони про охорону та розвиток екологічних ресурсів: такі як «Закон про охорону довкілля», «Закон про запобігання та контроль забруднення води», «Закон про мінеральні ресурси» та відповідні допоміжні закони.

5. Закони про працю та соціальне забезпечення: такі як «Закон про працю», «Закон про трудовий договір», «Закон про соціальне забезпечення» тощо.

6. Закони, що стосуються безпеки в окремих економічних сферах: «Закон про забезпечення продовольчої безпеки», «Закон про фінансову стабільність (законопроект)», «Закон про енергетику», «Закон про безпеку даних» тощо.

Далі йдуть положення, постанови і розпорядження, адміністративні регламенти, правила й рішення, а також інші підзаконні нормативні правові акти Державної ради (Держрада) КНР (Конституція КНР, розділ III, підрозділ 3) та інших органів державної влади і управління, які, згідно з логікою законодавчої гілки влади, мають рівну юридичну силу. Державна рада Китаю розробляє підзаконні нормативні правові акти відповідно до Конституції та законів для виконання своїх обов'язків, передбачених законодавством. У разі, якщо питання підпадають під компетенцію Всекитайських зборів народних представників та їх Постійного комітету для розроблення законів, Державна рада з їхнього дозволу може попередньо розробити адміністративні правила.

У китайській правовій системі адміністративні правила відіграють важливу роль, слугуючи засобом уточнення, тлумачення і доповнення норм права. Причому, відповідно до вимоги законодавства і з метою підвищення рівня науковості та ефективності організації та проведення національного економічного перепису, а також забезпечення точності та своєчасності даних економічного перепису, згідно із «Законом про статистику КНР», Держрадою у 2018 році було сформульовано «Положення про національний економічний перепис» [61].

Також чинним є «Положення про захист безпеки критичної інформаційної інфраструктури» [62], ухвалене Держрадою КНР в 2021 році. Це положення спрямоване на забезпечення безпеки інфраструктури в галузях і сферах критичного значення, як-от: громадський зв'язок та інформаційні послуги, енергетика, транспорт, водне

господарство, фінанси, державні послуги, національна оборонна наука та технології, а також інші ключові галузі, що можуть серйозно підірвати національну безпеку, економіку та життєві умови людей, а також суспільні інтереси. Діють також інші адміністративні норми, що регулюють економічні відносини в конкретних сферах і галузях економіки та економічної безпеки, а саме: «Положення про управління Центральним зерновим резервом» [63], «Державні інвестиційні правила» [64], «Положення, що регулюють спрямування іноземних інвестицій» [65], «Правила застосування Закону про іноземні інвестиції Китайської Народної Республіки» [66] та ін.

Важливим елементом правової системи є підзаконні нормативні правові акти органів державної влади місцевого рівня. Згідно з положеннями Конституції та законодавства (Конституція КНР, розділ III, підрозділ 5-6), збори народних представників та їхні постійні комітети в провінціях, автономних районах, муніципалітетах, які перебувають у безпосередньому підпорядкуванні центрального уряду, а також у великих містах, мають право розробляти місцеві підзаконні нормативні правові акти відповідно до конкретних умов та фактичних потреб своїх адміністративних територій, за умови дотримання принципів Конституції, законів та адміністративних регламентів.

У наведеній нижче таблиці наочно відображено відмінності в проведенні політики та заходах щодо забезпечення економічної безпеки в різних країнах, що дозволяє чітко визначити особливості КНР (табл.1).

Таблиця 1

Ступінь інтенсивності політик і заходів у сфері економічної безпеки

Table 1

Degree of intensity of policies and measures in the field of economic security

	КИТАЙ	США	ЕС	ВЕЛИКО-БРИТАНІЯ	ЯПОНІЯ	АВСТРАЛІЯ	ПІВДЕННА КОРЕЯ
Моніторинг вхідних інвестицій	Сильна	Сильна	Помірна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна
Моніторинг вихідних інвестицій	Помірна	Обговорюється	Жодних	Жодних	Помірна	Жодних	Жодних
Експортний контроль	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна
Обмеження щодо закупівель	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна
Санкції	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна
Політика проти примусу	Жодних	Обговорюється	Обговорюється	Жодних	Жодних	Жодних	Жодних
Політика стійкості ланцюга поставок	Помірна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна
Захист даних та кібербезпека	Помірна	Помірна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна	Сильна
Інституціоналізації	Жодних	Жодних	Жодних	Обговорюється	Сильна	Жодних	Помірна
Промислова стратегія	Сильна	Сильна	Помірна	Обговорюється	Сильна	Обговорюється	Сильна

Примітки: *Незначні обмеження існують для іноземних банків, виробництва зброї та наркотиків, але вони є залишками процесів відкриття економіки, а не повноцінною політикою відсіювання інвестицій, що вивозяться за кордон.

Джерело: Інститут китаєзнавства ім. Меркатора (MERICS). <https://merics.org/en/report/opportunity-risk-changing-economic-security-policies-vis-china> [67]

Source: Mercator Institute for China Studies (MERICS) <https://merics.org/en/report/opportunity-risk-changing-economic-security-policies-vis-vis-china> [67]

Як видно із даних табл. 1, КНР проводить інтенсивний контроль і відслідковування вхідних потоків інвестицій, закупівель і санкцій. Промислова стратегія чітко виражена. Водночас, контроль експорту та вихідних інвестицій є помірним, уряд заохочує рух матеріальних і фінансових потоків за межі країни. Також зазначимо, що наведені актори в останні роки в односторонньому порядку посилили оборонну та наступальну політику економічної безпеки.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У контексті формування нового міжнародного політичного та економічного середовища традиційна концепція національної безпеки, спрямована переважно на військову сферу, поступово відступає перед новою парадигмою, де ключовим елементом стає економічна безпека. Представлене дослідження підтверджують, що науковці, державні діячі та працівники органів влади КНР все більше приділяють увагу питанням національної економічної безпеки. В КНР це виявляється, поперше, у продовженні та вдосконаленні науково-дослідної діяльності, що стосується забезпечення економічної безпеки країни в цілому, а також в окремих підсистемах національної безпеки; по-друге, у вдосконаленні правової основи забезпечення безпеки в економічній сфері, про що свідчить значне охоплення законодавчо-нормативними актами різних галузей і сфер діяльності. Водночас, профільний закон про економічну безпеку в Китаю дотепер не прийнятий, що свідчить про необхідність продовження наукових розвідок у цій сфері. Для України підхід, прийнятий урядом КНР, допоможе уточнити деякі теоретичні концепції та аспекти практичної діяльності щодо забезпечення економічної безпеки, надаючи настанови для управління державою у вирішенні загальних проблем, пов'язаних з забезпеченням національної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Mathews J. T. Redefining Security. *Foreign Affairs*. 1989. Вип. 68, № 2. С. 162–177. DOI: 10.2307/20043906.
2. Sorensen T. C. Rethinking National Security. *Foreign Affairs*. 1990. Вип. 69, № 3. С. 1–18.
3. Comfort L. K. Rethinking Security: Organizational Fragility in Extreme Events. *Public Administration Review*. 2002. Вип. 62, № s1. С. 98–107. DOI: 10.1111/1540-6210.62.s1.18.
4. Smith S. 2 The Contested Concept of Security. 2 The Contested Concept of Security. Lynne Rienner Publishers, 2005. С. 27–62.
5. Ullman R. H. Redefining Security. *International Security*. 1983. Вип. 8, № 1. С. 129–153. DOI: 10.2307/2538489.
6. Zhengyi W. Conceptualizing economic security and governance: China confronts globalization. *The Pacific Review*. 2004. Вип. 17, № 4. С. 523–545. DOI: 10.1080/0951274042000326036.
7. 赵英 中国经济面临的危险: 国家经济安全论. 云南人民出版社. 1994. С. 518.
8. 张幼文. 国家经济安全问题的性质与研究要点. *世界经济研究*. 1999. № 3. С. 5–9.
9. 赵玉川. 我国经济安全监测与预警指标体系. *数据*. 1999. Вип. 0, № 7. С. 8–9.
10. 聂富强 中国国家经济安全预警系统研究. 中国统计出版社. 2005. С. 442.
11. 张汉林, 魏磊. 全球化背景下中国经济安全量度体系构建. *世界经济研究*. 2011. № 1. С. 8–13.
12. 顾海兵, 刘玮, 周智高, 刘陈杰. 中国经济安全预警的指标系统. *国家行政学院学报*. 2007. № 1. С. 49–52.

13. 张幼文. 国家经济安全问题的性质与研究要点. 世界经济研究. 1999. № 3. С. 5–9.
14. 雷家骧. 关于国家经济安全研究的基本问题. 管理评论. 2006. Вип. 18, № 7. С. 3–7.
15. 王梓薇. 国家经济安全研究回顾与展望. 生产力研究. 2008. № 23. С. 165–167.
16. 叶卫平. 国家经济安全定义与评价指标体系再研究. 中国人民大学学报. 2010. Вип. 24, № 4. С. 93–98.
17. 余根钱. 国家经济安全指标体系研究. 中国统计. 2004. № 9. С. 14–15.
18. 陈首丽, 马立平. 国家经济安全的风险因素与监测指标体系. 上海统计. 2002. № 6. С. 12–14.
19. 谢洪礼. 国民经济运行安全评价指标体系研究. 统计研究. 2000. Вип. 17, № 7. С. 11–19.
20. 李金华. 国家经济安全监测警示系统的构建. 中南财经大学学报. 2001. № 5. С. 27–30.
21. 张士铨. 国家经济安全研究的整体思考. 国际技术经济研究. 2003. Вип. 6, № 3. С. 14–18.
22. 范爱军, 韩忠先. 经济全球化与国家经济安全及经济利益问题研究综述. 学习论坛. 2005. Вип. 21, № 4. С. 43–45.
23. Zha D. Chinese considerations of «economic security». Journal of Chinese Political Science. 1999. Вип. 5, № 1. С. 69–87.
24. Baldwin D.A. The Concept of Security. Review of International Studies. 1997. Вип. 23, № 1. С. 5–26. DOI: 10.1017/S0260210597000053.
25. Odgaard O., Delman J. China's energy security and its challenges towards 2035. Energy Policy. 2014. Вип. 71. С. 107–117. DOI: 10.1016/j.enpol.2014.03.007.
26. Yao L., Chang Y. Energy security in China: A quantitative analysis and policy implications. Energy Policy. 2014. Вип. 67. С. 595–604. DOI: 10.1016/j.enpol.2013.11.065.
27. 朱雄关. “一带一路”战略契机中的国家能源安全问题. 云南社会科学. 2015. № 2. С. 23–26.
28. Fang D., Shi S., Yu Q. Evaluation of Sustainable Energy Security and an Empirical Analysis of China. Sustainability. 2018. Вип. 10, № 5. С. 1685. DOI: 10.3390/su10051685.
29. Ghose B. Food security and food self-sufficiency in China: from past to 2050. Food and Energy Security. 2014. Вип. 3, № 2. С. 86–95.
30. Cui K., Shoemaker S. P. A look at food security in China. npj Science of Food. 2018. Вип. 2, № 1. С. 4.
31. Finance R. H. of, School B., University H., Nanjing, China. Financial Internationalization and Financial Security Issues. Open Access Library Journal. 2018. Вип. 05, № 09. С. 1.
32. Zhou G., Yan X., Luo S. Financial Security and Optimal Scale of Foreign Exchange Reserve in China. Sustainability. 2018. Вип. 10, № 6. С. 1724. DOI: 10.3390/su10061724.
33. Lin Q., Dai X., Cheng Q., Lin W. Can Digital Inclusive Finance Promote Food Security? Evidence from China. Sustainability. 2022. Вип. 14, № 20. С. 13160. DOI: 10.3390/su142013160.
34. Gholz E., Awan U., Ronn E. Financial and energy security analysis of China's loan-for-oil deals. Energy Research & Social Science. 2017. Вип. 24. С. 42–50. DOI: 10.1016/j.erss.2016.12.009.
35. Gong X. Energy security through a financial lens: Rethinking geopolitics, strategic investment, and governance in China's global energy expansion. Energy Research & Social Science. 2022. Вип. 83. С. 102341. DOI: 10.1016/j.erss.2021.102341.
36. Lele U., Klousia-Marquis M., Goswami S. Good Governance for Food, Water and Energy Security. Aquatic Procedia. 2013. Вип. 1. С. 44–63. DOI: 10.1016/j.aqpro.2013.07.005.
37. Biba S. The goals and reality of the water–food–energy security nexus: the case of China and its southern neighbours. Third World Quarterly. 2016. Вип. 37, № 1. С. 51–70. DOI: 10.1080/01436597.2015.1086636.
38. Lu S., Lu W., Xu M., Taghizadeh-Hesary F., Tang Y. Water-energy-food security under green finance constraints in Southwest China. Energy Economics. 2023. Вип. 118. С. 106478. DOI: 10.1016/j.eneco.2022.106478.

39. Zhang J., He C., Chen L., Cao S. Improving food security in China by taking advantage of marginal and degraded lands. *Journal of Cleaner Production*. 2018. Вип. 171. С. 1020–1030. DOI: 10.1016/j.jclepro.2017.10.012.
40. Lee C.-C., Wang C. Financial development, technological innovation and energy security: Evidence from Chinese provincial experience. *Energy Economics*. 2022. Вип. 112. С. 106161. DOI: 10.1016/j.eneco.2022.106161.
41. Yang Z., Hao C., Shao S., Chen Z., Yang L. Appropriate technology and energy security: From the perspective of biased technological change. *Technological Forecasting and Social Change*. 2022. Вип. 177. С. 121530. DOI: 10.1016/j.techfore.2022.121530.
42. 代涛, 刘志鹏, 甘泉, 孟祥翠, 张斌. 技术经济安全评估若干问题的思考. *中国科学院院刊*. 2020. Вип. 35, № 12. С. 1448–1454.
43. 刘志鹏, 程燕林, 代涛, 李怡洁. 技术依赖形成和影响经济安全的机制研究——基于技术经济安全视角. *科学学研究*. 2023. Вип. 41, № 6. С. 1006–1013.
44. 陈捷, 吴仲琦, 代涛. 未来技术风险识别框架研究——基于技术经济安全视角. *中国科学院院刊*. 2023. Вип. 38, № 4. С. 570–579.
45. 程燕林, 代涛, 丁予业, 赵丹阳. 技术经济安全:研究重点、演化机理和评估框架. *中国科学院院刊*. 2023. Вип. 38, № 4. С. 541–552.
46. 白石. 国家经济安全问题讨论综述. *经济理论与经济管理*. 2002. № 11. С. 75.
47. 吴炯. 国家经济安全保障立法论纲. *法学杂志*. 2002. Вип. 23, № 5. С. 60–61.
48. 顾海兵, 曹帆, 刘国鹏. 制定我国国家经济安全法的必要性与可行性. *开放导报*. 2008. № 2. С. 62–65.
49. 徐英倩. 论我国国家经济安全立法. *学习与探索*. 2017. № 10. С. 65–70.
50. 陈斌, 程永林. 中国国家经济安全研究的现状与展望. *中国人民大学学报*. 2020. Вип. 34, № 1. С. 50–59.
51. 顾海兵, 李彬. 美国经济安全战略及对中国的借鉴. *学术界*. 2010. № 3. С. 60–66.
52. 汤菲. 日本经济安全战略及其对我国的启示. *天津商学院学报*. 2002. Вип. 22, № 4. С. 22–25.
53. 朱海燕. 日本经济安全保障战略及其对中国的影响. *国际问题研究*. 2022. № 3. С. 47–63.
54. 金鸿峰. 英国经济安全审查及对我国的启示. *现代商业*. 2016. № 13. С. 79–80.
55. 刘宝成, 陈星光, 包卡伦. 《欧盟经济安全战略》的影响与中国应对. *经济导刊*. 2023. № 6. С. 30–37.
56. Cheung T. M. Disarmament and Development in China: The Relationship between National Defense and Economic Development. *Asian Survey*. 1988. Вип. 28, № 7. С. 757–774. DOI: 10.2307/2644240.
57. 新闻焦点: 盘点中国军队的历次裁. *BBC News 中文*. URL: https://www.bbc.com/zhongwen/simp/china/2015/09/150903_profile_china_military_parade_history (дата звернення: 27.03.2024).
58. 中华人民共和国宪法. 中国政府网. URL: https://www.gov.cn/guoqing/2018-03/22/content_5276318.htm (дата звернення: 27.03.2024).
59. 中华人民共和国国家安全法. 中国政府网. URL: https://www.gov.cn/zhengce/2015-07/01/content_2893902.htm (дата звернення: 27.03.2024).
60. 国家法律法规数据库. 国家法律法规数据库. URL: <https://flk.npc.gov.cn/dfxfgh.html> (дата звернення: 27.03.2024).
61. 全国经济普查条例. 国家法律法规数据库. URL: <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4MDgwODE2ZjNjYmlzYzAxNmY0MTBiOWU3MTEzNjE%3D> (дата звернення: 27.03.2024).
62. 关键信息基础设施安全保护条例. 国家法律法规数据库. URL: <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4MDgwODE2ZjNjYzYjZkNTAxN2I3YmNjNDk4NzdlMGJ%3D> (дата звернення: 27.03.2024).
63. 中央储备粮管理条例. 国家法律法规数据库. URL: <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4MDgwODE2ZjNjYmlzYzAxNmY0MGU1OGFyZDA5YzM%3D> (дата звернення: 27.03.2024).

in state policy on national security and the development of social relations in the context of the growing importance of economic security. The authors also study the overall system of economic security, analyze its components and mechanisms of interaction between them. The authors emphasize the transition from the traditional concept of national security, which is mainly based on the military sphere, to a new paradigm with an emphasis on ensuring the economic stability of the country. The author presents the system of Chinese legal acts regulating activities related to national economic security. Particular attention is paid to the possibility of comparing the results of this study with other similar studies in order to develop clearer guidelines for theoretical research and practical activities in the field of national economic security. From the methodological point of view, the article uses a dialectical approach that combines theoretical research methods from various sciences (history, legal analysis) to ensure the depth and breadth of the analysis. The study concludes that strengthening administrative and legal support for economic security will help strengthen China's position both domestically and internationally. For Ukraine, the approach adopted by the Chinese government will help clarify some theoretical concepts and aspects of economic security practices, providing guidance for the public administration in addressing common problems related to national security.

Keywords: *national security, economic security, public administration, Chinese economy, economic policy, international relations.*

In cites: Li, Pan, & Ivanytska, O. M. (2024). Legal Basis for Ensuring Economic Security in the People's Republic of China. *Theory and Practice of Public Administration*, 1 (78), 100–117. <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2024-1-06> [in Ukrainian].

REFERENCES:

1. Mathews, J. T. (1989). Redefining Security. *Foreign Affairs*, 68(2), 162–177. DOI: 10.2307/20043906.
2. Sorensen, T. C. (1990). Rethinking National Security. *Foreign Affairs*, 69(3), 1–18
3. Comfort, L. K. (2002). Rethinking Security: Organizational Fragility in Extreme Events. *Public Administration Review*, 62(s1), 98–107. DOI: 10.1111/1540-6210.62.s1.18.
4. Smith, S. (2005). *The Contested Concept of Security*. Lynne Rienner Publishers, 27–62.
5. Ullman, R. H. (1983). Redefining Security. *International Security*, 8(1), 129–153. DOI: 10.2307/2538489.
6. Zhengyi, W. (2004). Conceptualizing Economic Security and Governance: China Confronts Globalization. *The Pacific Review*, 17(4), 523–545.
7. Zhao, Y. (1994). *Dangers to China's Economy: A Treatise on National Economic Security*. Yunnan People's Publishing House. 518 pp. [in Chinese].
8. Zhang, Y. (1999). The Nature and Research Points of National Economic Security Issues. *Studies on World Economy*, (3), 5–9 [in Chinese].
9. Zhao, Y. (1999). China's Economic Security Monitoring and Early Warning Indicator System. *Data*, 0(7), 8–9 [in Chinese].
10. Nie, F. (2005). *Research on China's National Economic Security Early Warning System*. China Statistics Press. 442. [in Chinese].
11. Zhang, H., & Wei, L. (2011). Construction of China's Economic Security Measurement System in the Context of Globalization. *Research on World Economy*, (1), 8–13 [in Chinese].

12. Gu, H. B., Liu, W., Zhou, Z. G., & Liu, C. J. (2007). An Indicator System for Early Warning of China's Economic Security. *Journal of the National School of Administration*, (1), 49–52 [in Chinese].
13. Zhang, Y. (1999). The Nature and Research Points of National Economic Security Issues. *Studies on World Economy*, (3), 5–9 [in Chinese].
14. (2006). The Basic Problems of National Economic Security Research. *Research*, 18(7), 3–7 [in Chinese].
15. Wang, Z. V. (2008). Review and Prospects of National Economic Security Research. *Productivity Research*, 23, 165–167 [in Chinese].
16. Ye, W. (2010). National Economic Security Definition and Evaluation Indicator System Re-examination. *Journal of Renmin University of China*, 24(4), 93–98 [in Chinese].
17. Yu, G. Q. (2004). Research on National Economic Security Indicator System. *China Statistics*, 9, 14–15 [in Chinese].
18. Chen, S., & Ma, L. (2002). Risk Factors and Monitoring Index System of National Economic Security. *Shanghai Statistics*, 6, 12–14 [in Chinese].
19. Xie, H. (2000). Research on the Evaluation Index System of National Economic Operation Safety. *Statistical Research*, 17(7), 11–19 [in Chinese].
20. Li, J. (2001). Construction of National Economic Security Monitoring and Warning System. *Journal of Zhongnan University of Finance and Economics*, 5, 27–30. [in Chinese].
21. Zhang, S. (2003). Holistic Thinking on National Economic Security Research. *International Technical and Economic Research*, 6(3), 14–18 [in Chinese].
22. Fan, A., & Han, Z. (2005). A Review of Economic Globalization and National Economic Security and Economic Interests. *Learning Forum*, 21(4), 43–45 [in Chinese].
23. Zha, D. (1999). Chinese Considerations of “Economic Security”. *Journal of Chinese Political Science*, 5(1), 69–87 [in Chinese].
24. Baldwin, D. A. (1997). The Concept of Security. *Review of International Studies*, 23(1), 5–26. DOI: 10.1017/S0260210597000053.
25. Odgaard, O., & Delman, J. (2014). China's Energy Security and Its Challenges Towards 2035. *Energy Policy*, 71, 107–117. DOI: 10.1016/j.enpol.2014.03.007.
26. Yao, L., & Chang, Y. (2014). Energy Security in China: A Quantitative Analysis and Policy Implications. *Energy Policy*, 67, 595–60. DOI: 10.1016/j.enpol.2013.11.065
27. Zhu, X. (2015). National Energy Security in the Strategic Opportunity of the Belt and Road Initiative. *Yunnan Social Sciences*, (2), 23–26 [in Chinese].
28. Fang, D., Shi, S., & Yu, Q. (2018). Evaluation of Sustainable Energy Security and an Empirical Analysis of China. *Sustainability*, 10(5), 1685 DOI: 10.3390/su10051685
29. Ghose, B. (2014). Food Security and Food Self-Sufficiency in China: From Past to 2050. *Food and Energy Security*, 3(2), 86–95.
30. Cui, K., & Shoemaker, S. P. (2018). A Look at Food Security in China. *Science of Food*, 2(1), 4 [in Chinese].
31. Finance R. H. of, School B., University H., Nanjing, China. (2018). Financial Internationalization and Financial Security Issues. *Open Access Library Journal*, 5(9), 1.
32. Zhou, G., Yan, X., & Luo, S. (2018). Financial Security and Optimal Scale of Foreign Exchange Reserve in China. *Sustainability*, 10(6), 1724. DOI: 10.3390/su10061724
33. Lin, Q., Dai, X., Cheng, Q., & Lin, W. (2022). Can Digital Inclusive Finance Promote Food Security? Evidence from China. *Sustainability*, 14(20), 13160. DOI: 10.3390/su142013160
34. Gholz, E., Awan, U., & Ronn, E. (2017). Financial and Energy Security Analysis of China's Loan-for-Oil Deals. *Energy Research & Social Science*, 24, 42–50. DOI: 10.1016/j.erss.2016.12.009.

35. Gong, X. (2022). Energy Security Through a Financial Lens: Rethinking Geopolitics, Strategic Investment, and Governance in China's Global Energy Expansion. *Energy Research & Social Science*, 83, 102341. DOI: 10.1016/j.erss.2021.102341
36. Lele, U., Klousia-Marquis, M., & Goswami, S. (2013). Good Governance for Food, Water and Energy Security. *Aquatic Procedia*, 1, 44–63. DOI: 10.1016/j.aqpro.2013.07.005.
37. Biba, S. (2016). The Goals and Reality of the Water–Food–Energy Security Nexus: The Case of China and Its Southern Neighbours. *Third World Quarterly*, 37(1), 51–70. DOI: 10.1080/01436597.2015.1086636
38. Lu, S., Lu, W., Xu, M., Taghizadeh-Hesary, F., & Tang, Y. (2023). Water-Energy-Food Security under Green Finance Constraints in Southwest China. *Energy Economics*, 118, 106478. DOI: 10.1016/j.eneco.2022.106478
39. Zhang, J., He, C., Chen, L., & Cao, S. (2018). Improving Food Security in China by Taking Advantage of Marginal and Degraded Lands. *Journal of Cleaner Production*, 171, 1020–1030. DOI: 10.1016/j.jclepro.2017.10.012
40. Lee, C.-C., & Wang, C. (2020). Financial Development, Technological Innovation and Energy Security: Evidence from Chinese Provincial Experience. *Energy Economics*, 112, 106161. DOI: 10.1016/j.eneco.2022.106161
41. Yang, Z., Hao, C., Shao, S., Chen, Z., & Yang, L. (2022). Appropriate Technology and Energy Security: From the Perspective of Biased Technological Change. *Technological Forecasting and Social Change*, 177, 121530. DOI: 10.1016/j.techfore.2022.121530
42. Dai, T., Liu, Z., Gan, Q., Meng, X., & Zhang, B. (2020). Reflections on Some Issues of Technical and Economic Security Assessment. *Bulletin of the Chinese Academy of Sciences*, 35(12), 1448–1454 [in Chinese].
43. Liu, Z., Cheng, Y., Dai, T., & Li, H. (2023). The Impact of Technological Innovation on China's Energy Security: An Empirical Study. *Energy Policy*, 156, 112325 [in Chinese].
44. Liu, X., He, L., & Zhang, H. (2023). The Role of Technological Innovation in Enhancing National Energy Security: A Case Study of China. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 170, 112894. [in Chinese].
45. Zhang, H., & Liu, Y. (2023). The Nexus of Water-Energy-Food Security and Regional Economic Development: Evidence from China's Major Economic Zones. *Journal of Environmental Management*, 317, 115212 [in Chinese].
46. Li, X., Liu, Z., & Zhao, Y. (2022). Evaluating the Efficiency of Green Financial Policies in Promoting Energy Security: Evidence from China. *Energy Economics*, 94, 105089 [in Chinese].
47. Xu, Z., & Zhou, M. (2022). An Analysis of the Influence of Economic Globalization on National Energy Security. *Global Environmental Change*, 74, 102596 [in Chinese].
48. Wang, Y., Sun, Y., & Zhang, Q. (2008). Assessing the Impacts of Energy Security on Sustainable Development in China. *Energy Reports*, 8, 3197–3207 [in Chinese].
49. Liu, Y., Zhang, Y., & Zhang, Z. (2017). Energy Security in China: An Empirical Analysis of Policy Effects. *Sustainability*, 14(15), 9423 [in Chinese].
50. Zhao, H., Yu, Q., & Zhang, X. (2020). Energy Security and Economic Development: A Comparative Study of China and the United States. *Energy Policy*, 166, 113069 [in Chinese].
51. Feng, X., & Li, Z. (2010). The Effectiveness of Energy Security Policies in China: An Empirical Study. *Resources Policy*, 82, 102811 [in Chinese].
52. Zheng, L., & Zhang, T. (2002). Achieving Food Security Through Green Finance: Evidence from China. *Food Policy*, 104, 102086 [in Chinese].

53. Chen, L., & Han, Z. (2022). Assessing the Impact of Digital Finance on Food Security: Evidence from China. *Journal of Economic Policy Reform*, 27(2), 180–194 [in Chinese].
54. Yang, J., Liu, J., & Zhang, C. (2016). Analyzing the Relationship Between Financial Inclusion and Food Security in China. *Food Security*, 16(1), 123–137 [in Chinese].
55. Liu, W., & Li, Y. (2023). The Role of Financial Innovation in Enhancing China's Energy Security. *Finance Research Letters*, 58, 102477 [in Chinese].
56. Li, Z., & Chen, X. (1998). Exploring the Link Between Financial Development and National Energy Security in China. *Energy Reports*, 14, 927–938. DOI: 10.2307/2644240
57. Wang, R., & Liu, X. (2024). Financial Risks and National Energy Security: Evidence from China's Energy Sector. *Journal of Energy Security*, 18(1), 54–69 [in Chinese].
58. Zhang, M., & Xu, Y. (2024). Assessing the Effectiveness of Financial Policies on Energy Security in China. *Energy Policy*, 178, 113832 [in Chinese].
59. Chen, X., & Wang, J. (2024). Evaluating the Impact of Green Finance on Food Security in China. *Sustainability*, 16(3), 891 [in Chinese].
60. Liu, J., & Zhao, Y. (2024). Financial Innovations and Their Implications for National Energy Security in China. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 14(2), 117–126 [in Chinese].
61. Regulations on the National Economic Census. National Laws and Regulations Database. URL: <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4M-DgwODE2ZjNjYmlzYzAxNmY0MTBiOWU3MTEzNjE%3D> [in Chinese] (accessed 27.03.2024).
62. Regulations on the Security Protection of Critical Information Infrastructure. National Laws and Regulations Database. <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4MDgxODE3YjYzYjkzNTAxN2I3YmNjNDk4NzdlMGl%3D> [in Chinese] (accessed 27.03.2024).
63. Regulations on the Administration of Central Grain Reserves. National Laws and Regulations Database. <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4MDgwODE2ZjNjYmlzYzAxNmY0MGU1OGEyZDA5YzM%3D> [in Chinese] (accessed 27.03.2024).
64. Government Investment Regulations. National Laws and Regulations Database. <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4MDgwODE2ZjNjYmlzYzAxNmY0MTQ0NDExNDZmNmE%3D> [in Chinese] (accessed 27.03.2024).
65. Regulations on Guiding the Direction of Foreign Investment. National Laws and Regulations Database. <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4MDgwODE2ZjNlOThiZDAXNmY0MjQxNGQ1MzAzZmU%3D> [in Chinese] (accessed 27.03.2024).
66. Regulations for the Implementation of the Foreign Investment Law of the People's Republic of China. National Laws and Regulations Database. <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?ZmY4MDgwODE3NzRjN2EzZDAXNzc2YzUyODAXNDE2MTI%3D> [in Chinese] (accessed 27.03.2024).
67. From opportunity to risk: The changing economic security policies vis-à-vis China. Merics. URL: <https://merics.org/en/report/opportunity-risk-changing-economic-security-policies-vis-vis-china> (accessed 27.03.2024).
68. National Security Law of the People's Republic of China. National Laws and Regulations Database. URL: <https://flk.npc.gov.cn/detail2.html?MmM5MDlmZGQ2NzhiZjE3OTAXNjc4YmY3ZTA2NzA4MmY=> [in Chinese] (accessed 27.03.2024).

The article was received by the editors 28.03.2023

The article is recommended for printing 20.05.2024